

PÅ VÅREN 1995, JUST INNAN BORIS SCHÖNBECK insjuknade, träffades några personer från dåvarande institutionen för kulturvård, vid Göteborgs universitet och avdelningen för bebyggelsevård på Chalmers för att diskutera samarbetsmöjligheter. Det var vi två, Bertil Fridén och Ewamarie Herklint, samt Boris Schönbeck runt bordet. Under hösten 1995 satte vi igång ett seminarium där texter och projekt behandlades inom ämnesområdena kulturvård och bebyggelsevård. Tidigt 1996 bestämde vi oss för att försöka göra ett tidskriftsnummer i *Nordisk arkitekturforskning* för att visa inom vilket spänningsfält vi arbetade. Så avled Boris Schönbeck i mars 1996 och lämnade ett oerhört tomrum efter sig och vi önskade göra något för att hedra hans minne. Därför vill vi fortsätta samtalet med de tankar som Boris ihärdigt förfäktade, där inget var för stort eller för litet för att väcka hans uppmärksamhet och iver. Under 1997 kom Bengt O. H. Johansson att tillsammans med Solveig Schulz att leda seminariet där några av numrets artiklar ventilerades. Hösten 1996 gav institutionen för kulturvård och avdelningen för bebyggelsevård inom ramen för miljösektionens forskarskola, en forskarkurs: "Mellan hantverk och byggin-dustri". Ett kulturhistoriskt och ekologiskt perspektiv på bygga-nde och bebyggelse. Den leddes av Ewa Sandström Malinowski och Bertil Fridén och resulterade i en hel del intressant material och utbyte av viktiga tankar.

Det här temanumret består av i huvudsak två block: *etik* och *teknik*, där författarnas bidrag dock inte entydigt måste uppfattas som det ena eller det andra. I detta nummer finns bidrag från både forskarkursen och det gemensamma seminariet mellan institutionen för kulturvård och avdelningen för bebyggelsevård. Det finns också ett bidrag som har sitt ursprung längre tillbaka i tiden, maj 1995, då Ewamarie Herklint höll i en temadag kring restaureringsetiska frågor i samarbete med Byggnadsvård Nääs. Där öppnades kontakten med teologen Sigurd Bergmann, som här skrivit temanumrets öppningsartikel. Med sina mångåriga studier av miljöetik, konst och tradition var det naturligt för Sigurd att även inrikta sig på kulturmiljöetiska frågor.

Bebyggelsevård, teknik och etik

Under temat *Bebyggelsevård och etik* har vi fyra artiklar. Sigurd Bergmanns artikel är en kritisk och reflekterande genomgång av olika etiska förhållningssätt relaterade till kulturmiljövården. Sigurd argumenterar för en diskursetisk teori för kulturmiljövården, där hänsyn tas till mötet mellan föregående, nu levande och kommande generationer. Den andra artikeln, av Ewamarie Herklint, är en kritisk uppmuntran till kulturmiljövården att våga se in i sina egna tanke- och känslomässiga mönster för att på ett helare sätt kunna acceptera varje människas rätt att lämna bidrag till historien och de olika tolkningarna av denna. Ewamarie utgår från en illustration i form av en saga för att belysa bevarandet av hus utifrån två olika tankebyggnader – det museala och det gestaltande bevarandet. Bertil Fridén skriver i den tredje artikeln om konsekvenserna av den bebyggelsepolitiska hållningen där byggnader ska skyddas från människors inblandning. Bertil pläderar för att de viktigaste kulturhistoriska värdena är de som är individuellt unika. Det är inte kunskapen om det representativa eller upplevelsen av det homogenerande som borde stå i centrum utan bebyggelsearevets betydelse i människans kapacitet att leva ett gott liv. Ingrid Holmberg bidrar med en genomgång av bostadsrättsannonser där hon har fokuserat på historiens värde uttryckt i annonsen och hur detta har förändrats över tid. Artikeln uppmärksammar konsekvenserna av gentrifiering i stadskärnor och vad detta får för följder för forskning kring meningen med det förflutna i vårt nuvarande samhälle.

Under temat *Bebyggelsevård och teknik* har vi två artiklar. Artikeln om historiska färgpigment av Ole Ingolf Jensen behandlar de olika färgpigmentens giftighet och är en genomgång och diskussion av hur dessa pigment ska behandlas i utvecklingen av ett ekologiskt hållbart samhälle. Ole Ingolf pläderar för de organiska pigmenten därför att de är ofgiftiga och inte bildar giftiga ämnen när de bryts ned. Krystyna Pietrzyks artikel är en teknikhistorisk översikt av äldre ventilationssystem. Krystyna följer förändringen av ventilationssystemen för att fånga upp övergången mellan naturlig ventilation och de mekaniska systemen. Hon redogör för försök att tillämpa traditionella system idag.

Temaredaktionen tackar alla som bidragit till att detta nummer blivit verklighet och vill särskilt fästa läsarnas uppmärksamhet på Solveig Schulz' inledande minnesteckning över Boris Schönbeck, som lämnade oss, sitt ämne och allt han bidragit till att dra igång, alldeles för tidigt. Vi hedrar hans minne.

Ewamarie Herklint & Bertil Fridén

